

ermin. quæst. 8. n. 2. Flamin. de Relig. lib. 7. quæst. 9. n. 5. Gasli. de nobilitate p. 9. n. 1. Mori. in Emporio juris p. 1. tit. 2. quæst. 12. Cæval. Common. contra Comm. quæst. 555. Soar. de Paz. tom. 2. prelu. 2. n. 2. P. Molin. de Just. tract. 2. disp. 31. cunct. 1. & P. Valat. cons. 100. num. 8. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comitell. Resp. Moral. lib. 1. quæst. 92. Sayr. in Clavi Regia. lib. 12. cap. 8. num. 26. cum seqq. D. Mart. de Jurisd. p. 4. causa 64. num. 1. Castil. Quotid. lib. 2. cap. 5. num. 29. cum seqq. Cened. ad Decret. collect. 37. num. 1. & Can. quæst. lib. 1. quæst. 4. per totam. Ex nostris Lufitanis Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 62. art. 2. Cabelo. part. 2. dec. 83. n. 10. novissime Cald. Ferria in Comment. ad leg. unic. Cod. ex delictis de furtis. part. 1. num. 53. Fr. Anton. de Soala in Relict. de Consuet. Bullæ Cana. cap. 59. disp. 92.

† *Præsentem etiam decreta innovat, &c.*) Vin. de Paz. in prax. tom. 1. p. 5. cap. 3. §. 3. ex n. 16. Bajard. ad Jul. Cler. in quæst. n. 5. Farin. d. q. 28. n. 1. & 5. D. Sella de §. 4. n. 27. Jo. Gutierrez præst. quæst. lib. 1. q. 1. n. 7.

* *Tanquam Dei præcepta.*) Vide Robadill. d. lib. 2. cap. 11. n. 258.

† *Vide annotat. ad hoc capus in appendice sub discussis so. Card. de Luca.*

CAPUT XXI.

Quomodo decreta hujus Concilii intelligantur, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

Postremo S. Synodus omnia & singula sub quibuscunque clausulis & verbis, quæ de morum reformatione

CONTINUATIO SESSIONIS
DIE IV. DECEMBRIS.

Decretum de Indulgentiis.

Cum potestas conferendi Indulgentias a Christo Ecclesie concessa sit, atque hujusmodi potestate, divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit; factio-

atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. record. Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis; in hoc (a) sacro Concilio statuta sunt; declarat, ita Decretum fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.*

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præfenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediti non possent; propterea juxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea quæ supersunt, in diei crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

* *Ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur.*) Ut supra derogatione speciali opus sit in concellionibus Sanctissimi Domini nostri Ipe reveris Concilium factis? negatve respondit sacra Cardinalium Congregatio, & sequuta est Rota coram Pamphili in eadem sancti Angeli pensionis 16. Decemb. 1604. & in alia Ferentina pensionis 23. Januarii 1602. coram Domino Oxtemburgo n. p. relata a Marquillano de commission. pag. 1. de commissione appellat. in causis pension. §. 1. fol. mibi 525.

sancta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut intiles esse asserunt, vel eas concedendi

in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem juxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina cævetur. Abusus vero, qui in his irrepserunt, quorum occasio insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præfenti Decreto generaliter statuit pravorum quæstus omnes * pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusu causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros vero, qui ex superstitione, ignorantia, irreverentia, aut aliunde quomodocumque provenerunt, cum ob multiplices locorum, & provinciarum, apud quas illi committuntur, corruptelas commode nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quique hujusmodi abusus Ecclesie suæ colligat, eosque in prima Synodo Provinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cujus auctoritate & prudentia, quod Universali Ecclesie expediet, statuat: ut ita sanctarum Indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.

REMISSIONES.

* *Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. cap. de Indulgent. Navarr. in particulari opere. P. Valent. tom. 4. disp. 7. quæst. 26. P. Soarez tom. 4. Prop. sine finem. P. Henriquez in summa part. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Regim. in praxi fori panis. lib. 7. a num. 94. cum seqq. P. Egid. de Conic. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 12. Bald. Junium super opera controversi. Bellarm. part. 1. lib. 6. de Indulgent.*

† *Pravos quæstus omnes.*) Vide supra sess. 21. de reform. cap. 9. Hugolin. de offic. & potest. Episc. part. 2. cap. 41. §. 5. num. 1.

De delictis ciborum, jejuniis, & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Salvatoris adventum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni milites illa omnia, quæ sancta (a) Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater & magistra, statuit; necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis Oecumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sine obsequentiis, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia, vel etiam, quæ faciunt ad pietatem agendam, t. ut dicuntur festorum devota & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, (b) obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient: qui vero contemnant, Deum ipsius ultorem sentiant.

DECLARATIONES.

1. *Ut diurnum jejunium devota & religiosa celebratio.*) Nihil innovandum in consuetudine huicque tolerata in nundis, quæ non sunt Isolemes, sed sunt peractis sacris in festo alicujus Sancti, ante ejus Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice Liberorum, & Catechismo, Breviario, & Missali.

Sacrofancta (a) Synodus in secunda sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid factum opus esset, considerarent, atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens nunc huic operi ab eis extremam

a. c. 1000. de decet. 12. dist. 1. Virg. in epist. ad Elicub. in fin. Felix in ep. 31.

a. c. qui vis. 82. dist. c. quia fuerit. 7. 4. l. Luc. 12.

a. Sup. sess. 18. in prin.

tremam impositam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, distincte, & commodè possit a sancta Synodo dijudicari, precipit, ut quicquid ab aliis praestitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & evaleatur. Idemque de (b) Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1. & de Missali, & Breviario fieri mandat.

¶ Vide fess.
21. c. 7.

DECLARATIONES.

De Missali.

1. *Es de Missali.*) Pius V. in Bulla posita in Missali Romano, ex Decreto Concilii Tridentini, subleto omnes alias caeremonias, preces, & ritus ex aliis Missalibus, quantumvis vetustis hactenus observari consuetos, derogans consuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Missali, quam cum hoc reformato, qui alias ex dicta Bulla teneantur, incurant in peccatum mortale, si fecerit & absque iusta & rationabili causa id faciant.

De loco Oratorum.

Declarat sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscunque aliis actibus, nullam cuiquam eorum factum fuisse praedictum; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, ac Principum suorum iura, & prerogativas illasas & salvas esse, in eodemque statu permanere, prout ante praesens Concilium reperiebantur.

*De recipiendis & observandis
Decretis Concilii.*

Tanta fuit horum temporum calamitas, & haereticorum inveterata ma-

licia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda unquam fuerit, aut tam certo statutum; quod non humani generis hoste fradente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter sancta Synodus id potissimum curavit, ut praecipuos haereticorum nostris temporis errores damnarè, & anathematizaret; veranque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnavit, anathematizavit, & definivit. Cumque tandem tot Episcopi, ex variis Christiani orbis Provinciis evocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & universali periculo ab Ecclesiis abesse non potuissent, nec ulla spes resset, haereticos, torques, fide etiam publica, quam considerant, invitatos, & tandem expeccatos, huc amplius adventuros, ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit; superest nunc, ut Principes omnes, quos facit, in Domino moneat, ad operam suam ita praestandam, ut, quae ab ea decreta sunt, ab haereticis depravant, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus devote recipiantur, & fideliter observentur. Quod si in his recipiendis 1. aliqua difficultas oriatur; aut aliqua incidere, quae declarationem, quod non credit, aut definitionem postulant, praeter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus, Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis praesentibus Provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando videlicet expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicaverit, vel commodiore quacunque ratione ei visum fuerit, Provinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiae tranquillitate consulatur.

DECLARATIONES.

*De recipiendis, & observandis
Decretis Concilii.*

1. *Aliqua difficultas oriatur.*) Causa gravibus, quae committuntur in Rota, apponatur haec clausula, quae in causa Salamanticensi prius apposta fuit, scilicet: *Committatur in Rota, cum facultate inhibitionis, praevia tamen maturae causae cognitione, & decretis Concilii in hac parte editis, diligenter prius consideratis, & discussis in Rota.*

Decreta & literae Congregationis Concilii semotis libidus sunt executioni demandanda, nec super his sententia vel Decretum aliquod est iterum faciendum.

S. D. N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilii eas tantum materias, de quibus Concilium disposuit; eas autem, de quibus Concilium nihil decrevit, reliquit in terminis, in quibus erant tenentur, & ideo, si qua ipsius Regalaribus privilegia eo tempore indulta fuerunt, quae Decretis Concilii non adveniant, Sanctitas sua non sustulit.

In una Pifentis, Rota avocavit ad se quasi possessionem: opposuit se Praepositi, qui cum Abbate de Florentia litigabat super iure visitationis de Decreto Concilii, cap. 25. fess. 21. Congregatio consulta respondit, licet Rota avocare sibi quasi possessionem, & posse procedere in causa ad ulteriora.

Cum dicitur, ante publicationem Concilii, non intelligitur in aliqua particulari Diocesi, sed ante Kalend. Maji, 1564. secundum declarationem Pii IV. modo accedant reliqua.

S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pii IV. salvas esse, de quibus literae Apostolicae jam expedite, ut supplicationes signatae & registratae fuerunt.

Episcopo Leodiensi, qui quaesivit, an publicatio Concilii Tridentini facta in urbe, hget Leodiensis, ubi nec iudicè per Episcopum publicatum fuit? Respondit Congregatio, hgere debere, modo concurrant, quae supra fess. 24. de reform. Maxim. 1. §. Posti tringenta dies.

*De recipiendis Decretis Concilii, sub
Paulo III. & Julio III.
in Sessione.*

Quoniam (a) diversis temporibus, a Sup. fess. tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concilio quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt; vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.

1. c. 7. fess. 24.

*Recitata sunt.**De fine Concilii, & Confirmatione
petenda a Sanctissimo
Domino nostro.*

Illustrissimi Domini, Reverendissimique Patres; Placeat vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacrae Oecumenicae Synodo finis imponatur, & omnium, & singulorum, quae tam sub fel. record. Paulo III. & Julio III. quam sub S. D. N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita sunt, (b) Confirmatio nomine sanctae hujus Synodi per Apostolicam Sedis Legatos, & Praesidentes a Beatissimo Romano Pontifice petatur?

¶ Iuxta
Ord. Pap.
supra
Concil.
Chalc. &
Pelagium
Pp. 2. 13
ep. Decr.
& Marc.
in epist.
decret. ad
Episc.
Antioch.
provin. &
Concil.
Chalc. A. 9.
3. & N. 4.
ap. d. Grat.
dian. c. 19.
S. Roman.
1. notum.

Respondimus: Placeat.

Postmodum Illustrissimus & Reverendissimus Cardinalis Moranus, prius Legatus & Praesides, benedicens sanctae Synodo, dixit: Postgratias Deo actas Reverendissimi Patres ite in pace. *Qui responderunt: Amen.*

460
ACCLAMATIONES
PATRUM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo PIO Papæ, & Domino nostro, Sanctæ
Universalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni,
& æterna memoria.

RESPONSIO PATRUM.

*Domine Deus, Sanctissimum Patrem
dilatissime Ecclesia tua conserva
multos annos.*

*Card. Beatissimorum summorum Ponti-
ficum animabus Pauli III. &
Julii III. quorum auctoritate hoc
sacrum generale Concilium in-
choatum est, pax a Domino &
æterna gloria atque felicitas in
luce Sanctorum.*

Resp. Memoria in benedictione sit.

*Card. Caroli V. Imperatoris, & ser-
missimorum Regum, qui hoc uni-
versale Concilium promoverunt,
& protulerunt, memoria in bene-
dictione sit.*

Resp. Amen, Amen.

*Card. Serenissimo Imperatori Ferdi-
nando, semper Augusto, Ortho-
doxo & pacifico, & omnibus Re-
gibus, Rebuspubl. & Principibus
nostris, multi anni.*

*Resp. Pium & Christianam Impera-
torem Domine conserva, Impera-
torum cælestis terrenos Reges, recte
fidei conservatores custodi.*

*Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Le-
gatis, & in hac Synodo Præsi-
dentibus, cum multis annis magna
gratie.*

*Resp. Magne gratie: Dominus retri-
buit.*

Card. Reverendiss. Cardinalibus, &

Illustribus Oratoribus.

*Resp. Magnas gratias, multos an-
nos.*

*Card. Sanctiss. Episcopis vita & felix
ad Ecclesias suas reditus.*

*Resp. Praconibus veritatis perpetua
memoria: Orthodoxo senatu mul-
tos annos.*

*Card. Sacrosanctæ Oecumenicæ Triden-
tina Synodus: ejus fidem confirma-
mur, ejus decreta semper ser-
vamus.*

*Resp. Semper confiteamur, semper ser-
vemus.*

*Card. Omnes ita credimus: omni id-
ipsum sentimus: omnes consensien-
tes & amplectentes subscribimus.
Hac est fides B. Petri & Pauli
Apostolorum: hac est fides Pa-
trium, hac est fides Orthodoxo-
rum.*

*Resp. Ita credimus, ita sentimus, ita
subscribimus.*

*Card. His decretis inherentes, digni
reddamur misericordiis & gratia
primi & magni supremi Sacer-
dotis JESU Christi Dei, interce-
dente simul inviolata Domina vo-
stra sancta Despara, & omnibus
sanctis.*

Resp. Fiat, Fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, Anathema.

Post.

Acclamations Patrum. 461

*Post hæc mandatum fuit a Legatis,
& Presidentibus sub pena excom-
munications omnibus Patribus, ut,
antequam discederent a civitate
Trientina, subscriberent manu
propria decretis Concilii; aut ea
per publicum instrumentum appro-
barent: qui omnes deinde subscri-
perunt, & fuerunt numero CCLV.
videlicet: Legati IV. Cardinales
II. Patriarcha III. Archiepiscopi
XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates
VII. Procuratores absentium cum*

*legitimo mandato XXXIX. Gene-
rales Ordinum VII.
LAUS DEO.*

Concordat cum Originali: in cujus
fidem subscripsimus:

*Ego Angelus Massarellus, Episcopus
Thelesinus, sacri Concilii. Trid. Secr.
Ego Marcus Antonius Peregrinus, Co-
mensis, ejusdem Concilii. Notarius.
Ego Cymbinus Pamphilus, Clericus Ca-
merinensis diocesis, ejusdem Conc. Not.*

CONFIRMATIO CONCILII.

NOS Alexander, S. Laurentii in
Damafo Diaconus Cardinalis,
de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius,
fidei facimus & attestamus, qualiter
hodie, die Mercurii, XXVI. Januarii
M. D. LXIV. Pontificatus Sanctissimi
Domini nostri D. Pii, Divina providen-
tia Papæ IV. anno quinto, in Con-
sistorio secreto, apud S. Petrum, Re-
verendiss. DD. mei, Cardinales Mo-
ronus & Simoneta, nuper reversi a
sacro Concilio Tridentino, cui uti
Sedis Apostolicæ Legati præerant, pe-
tuerunt ab eodem S. D. N. ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super
fine Concilii Oecumenici Tridentini,
pridie Nonas Decembris præteriti pu-
blicato, statutum fuit ut per Sancti-
tatis vestræ & sanctæ Sedis Apostoli-
cæ Legatos & Presidentes peteretur
nomine dicti Concilii a Sanctitate
vestra confirmatio omnium & singu-
lorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo
III. & Julio III. quam sub Sanctitate
vestra in eo decreta & definita sunt.
Quapropter nos Joannes Cardinalis
Moronus & Ludovicus Cardinalis Si-
moneta, qui tunc Legati & præfiden-
tes eramus, volentes exequi, quod in
dicto Decreto stabilitum fuit, humili-

ter petimus nomine dicti Concilii Oecum-
enici Tridentini, ut Sanctitas vestra
dignetur confirmare omnia & singula,
quæ tam sub fel. rec. Paulo III. &
Julio III. quam sub Sanctitate vestra
in eo decreta & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, vi-
so & lecto tenore dicti Decreti, &
habitis votis Reverendiss. DD. meo-
rum Cardinalium, respondit per hæc
verba.

Petitioni nomine Concilii Oecum-
enici Tridentini super ejus confirma-
tione per dictos Legatos nobis factæ
annuente, omnia & singula, quæ in
dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo
III. & Julio III. prædecessoribus no-
stris, quam Pontificatus nostri tem-
pore decreta & definita sunt, auctoritate
Apostolica, etiam de Venerabilium
fratrum nostrorum Cardinalium consilio
& assensu, maturata cum illis deli-
beratione præhabita, confirmamus,
atque ab omnibus Christi fidelibus reci-
pi & inviolabiliter observari manda-
mus, in nomine Patris, & Filii, &
Spiritus Sancti Amen.

Ita est.

*A Cardinalis Farnesius,
Vicecancellarius.
BUL.*